

Zakaz zawierania małżeństw wyłącznie religijnych z perspektywy praw człowieka w Europie

W niektórych krajach europejskich zabronione jest zawieranie małżeństwa religijnego przed zawarciem małżeństwa cywilnego. Zakaz ten może występować w prawie karnym, administracyjnym lub cywilnym i ma na celu wyeliminowanie małżeństw wyłącznie religijnych. Co ważne, nie ma zastosowania do wszystkich rodzajów związków, takich jak konkubinat lub małżeństwa humanistyczne, ale wyłącznie do związków religijnych. Na przykład, zgodnie z francuskim, belgijskim i holenderskim kodeksem karnym, przestępstwem jest udzielenie ślubu religijnego w sytuacji, gdy para nie ma wcześniej zawartego ślubu cywilnego. W dzisiejszych czasach pojawiają się również głosy, aby rozszerzyć omawiany zakaz na inne kraje.

Zakaz zawierania małżeństw wyłącznie religijnych budzi jednak poważne wątpliwości z punktu widzenia praw człowieka. W tym kontekście szczególnie istotne wydają się być wolność wyznania, prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, prawo do zawarcia małżeństwa oraz zakaz dyskryminacji w korzystaniu z praw i wolności.

Głównym celem projektu jest analiza instytucji zakazu zawierania małżeństw wyłącznie religijnych z perspektywy europejskiej kultury praw człowieka (rozumianej w kategoriach Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i doktryny Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC)). Aby zrealizować ten cel, przeanalizowana zostanie literatura na temat małżeństw wyłącznie religijnych i praw człowieka, a także orzecznictwo ETPC. Na tej podstawie opracowane zostaną odpowiednie prawa człowieka, doktryna marginesu swobody państwa oraz zasada proporcjonalności, które wykorzystane zostaną następnie do oceny zakazu zawierania małżeństw wyłącznie religijnych i ustalenia, czy stanowi on nieuzasadnione ograniczenie praw człowieka.

Chociaż problem zakazu zawierania małżeństw wyłącznie religijnych jest obecnie omawiany przede wszystkim w kontekście małżeństw religijnych muzułmanów (a także żydów w kontekście rozwodów religijnych), ich zalet i wad, problemów oraz kwestii prawnych, projekt dotyczyć będzie wszelkich małżeństw religijnych. W literaturze zauważalny jest brak analizy zakazu zawierania małżeństw wyłącznie religijnych z punktu widzenia praw człowieka. Dyskusja odbywa się głównie na poziomie praktycznym, poszukując rozwiązań problemów poszczególnych krajów, co samo w sobie nie jest niczym negatywnym, ale brakuje bardziej abstrakcyjnego spojrzenia. Z jednej strony projekt ma charakter teoretyczny, co oznacza, że nie będzie koncentrował się na sytuacji w konkretnych krajach, ale badał abstrakcyjny fenomen prawny i abstrakcyjną argumentację. Z drugiej strony nie zawiera on tylko dogmatycznej analizy przepisów EKPC, ale także analizę abstrakcyjnej instytucji prawnej w duchu socjologii praw człowieka.